

6191 SAYILI "SÖZLEŞMELİ ERBAŞ VE ER K." ¹

Kaynak

MADDE 3 - (1) Sözleşmeli er kaynaklarını; en az ilköğretim veya yurtdışındaki dengi okul mezunu olup askerlik hizmetini erbaş ve er olarak tamamlamış ve terhislerinin üzerinden üç yıldan fazla süre geçmemiş, düzeltilmemiş nüfus kaydına göre yirmialtı yaşından gün almamış olanlar teşkil eder.

(2) Askerî okullardan ve Türk Silahlı Kuvvetlerinden her ne sebeple olursa olsun ilişkileri kesilen personel sözleşmeli er olarak alınmaz.

(3) Sözleşmeli erlik için aşağıdaki nitelikler aranır:

a) Türk vatandaşı olmak.

b) Bu Kanunda belirtilen öğrenim ile ilgili şartları taşımak.

c) Sağlık ile ilgili Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde belirtilen şartları taşımak.

ç) Kamusal hakları kullanmaktan yoksun bırakılmamış olmak.

d) Cezaları ertelenmiş, seçenek yaptırımlardan birisine çevrilmiş, genel ya da özel af kanunları kapsamına girmiş veya haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa dahi;

1) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, halkı askerlikten soğutmak, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama ile zimmet, irtikâp, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, yalan tanıklık, yalan yere yemin, suç uydurma, cinsel saldırı, cinsel taciz, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak, fuhuş, gayri tabii

¹ Bu Sayfada yer alan açıklamalardan alıntı yapmak için, alıntı yapılan yazıya şu ibare eklenmelidir : "En son içtihatlı, notlu, açıklamalı, ek ve örnekli Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askeri Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 645 s., Ankara 2010, 1. Baskı" isimli Kitaptan alıntı yapılan ve www.askerihukuk.net isimli web sitesine konulan bu dosya ve açıklamaların tüm hakları anılan kitabın yazarı (E.) Hak.Alb. Orhan ÇELEN'e aittir." Bu ibare eklenmek şartıyla, buradaki dosyalardan Fikir ve Sanat Eserleri Kanununa uygun kısa alıntılar yapılabilir, ancak yazarının izni olmaksızın açıklama ve dosyanın tamamı başka bir mecraza kopyalanamaz veya başka yerde yayınlanamaz.

mukarenet, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar ile kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından,

2) Fırar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat ve isyan suçlarından,

3) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 148 inci maddesinde belirtilen suçlardan,

birisinden mahkûm olmamak.

e) Taksirli suçlar hariç olmak üzere bir suçtan bir ay veya daha fazla hapis cezası ile mahkûm olmamak.

f) Güvenlik soruşturması olumlu sonuçlanmış olmak.

g) Yapılacak fiziki kabiliyet testi ve mülakatlarda başarılı olmak.

(4) Asgari tugay veya eşidi birlik komutanı veya kurum amiri tarafından haklarında “sözleşmeli erbaş ve er olur” belgesi düzenlenen personelin müracaatları öncelikle kabul edilir.

Kanunun Madde Gerekçesi: Madde ile, sözleşmeli erbaş ve er kaynakları ile sözleşmeli erbaş ve erlerin nitelikleri düzenlenmiştir./Maddenin birinci fıkrasında, istihdam amaçları dikkate alınarak sözleşmeli erbaş ve erlerin en az ilköğretim mezunu olmaları, askerlik hizmetini erbaş veya er olarak tamamlamaları, terhislerinin üzerinden üç yıldan fazla süre geçmemesi ve yirmialtı yaşından gün almamış olmaları öngörülmüştür./Maddenin ikinci fıkrasında, subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar gibi Türk Silahlı Kuvvetlerinden her ne sebeple olursa olsun ilişkileri kesilenlerin sözleşmeli er yapılmayacakları hüküm altına alınmıştır./Maddenin üçüncü fıkrasında, sözleşmeli erlik için aranacak nitelikler, sözleşmeli subay ve astsubaylar ile uzman erbaşlar hakkındaki hükümler paralelinde düzenlenmiştir. /Maddenin dördüncü fıkrasında, muvazzaf askerlik hizmetini başarıyla tamamlayan personele sözleşmeli erliğe geçişte öncelik tanınacağı düzenlenmiştir.

AÇIKLAMA:

1 - Kaynak:

Sözleşmeli er kaynaklarını; en az ilköğretim veya yurtdışındaki dengi okul mezunu olup askerlik hizmetini erbaş ve er olarak tamamlamış ve terhislerinin üzerinden üç yıldan fazla süre geçmemiş, düzeltilmemiş nüfus kaydına göre yirmi altı yaşından gün almamış olanlar teşkil eder./Askerî okullardan ve Türk Silâhlı Kuvvetlerinden her ne sebeple olursa olsun ilişkileri kesilen personel, Türk Silâhlı Kuvvetlerinde sözleşmeli erbaş ve er olarak alınmaz.(Sözl.Erb. ve Er. Yönt. Md. 5)

2 - Aranacak nitelikler: (Sözl.Erb. ve Er. Yönt. Md. 7) Sözleşmeli erlik için aşağıdaki nitelikler aranır:

- a) Türk vatandaşı olmak.
- b) En az ilköğretim veya yurt dışındaki dengi okul mezunu olmak.
- c) Türk Silâhlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliğinde uzman erbaşlar için belirtilen şartları taşımak.
- ç) Muvazafalık hizmeti sırasında veya terhisinden itibaren üç yıl içinde müracaat etmek ve müracaat tarihinde 26 yaşından gün almamış olmak.
- d) Askerî öğrencilik ile ilişkisi kesilmemiş olmak.
- e) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde daha önce subay, astsubay, uzman jandarma veya uzman erbaş olarak istihdam edilmemiş olmak.
- f) Kamusal hakları kullanmaktan yoksun bırakılmamış olmak.
- g) Cezaları ertelenmiş, seçenek yaptırımlardan birisine çevrilmiş, genel ya da özel af kanunları kapsamına girmiş veya haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olsa dahi;

1) Devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar, halkı askerlikten soğutmak, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama ile zimmet, irtikap, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, yalan tanıklık, yalan yere yemin, suç uydurma, cinsel saldırı, cinsel taciz, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak, fuhuş, gayri tabii mukarenet, hileli iflas gibi

yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar ile kaçakçılık, ihaleye fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından,

2) Firar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat ve isyan suçlarından,

3) 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 148 inci maddesinde belirtilen suçlardan birisinden mahkum olmamak.

ğ) Taksirli suçlar hariç olmak üzere bir suçtan bir ay ve daha fazla hapis cezası ile mahkum olmamak,

h) Güvenlik soruşturması olumlu sonuçlanmış olmak,

ı) Yapılacak olan fiziki kabiliyet testi ve mülakatlarda başarılı olmak.

3 - Alımda kimlere öncelik verilir ?

Asgari tugay veya eşidi birlik komutanı veya kurum amiri tarafından haklarında "sözleşmeli erbaş ve er olur" belgesi düzenlenen personelin müracaatları öncelikle kabul edilir.

4 - Alımlara İlişkin Duyuru: (Sözl.Erb. ve Er. Yönt. Md. 6)

a. Genelkurmay Başkanlığınca gerekli görüldükçe yayımlanan prensipler çerçevesinde kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca; önceki yıl uygulamaları ve yeni ihtiyaçlar dikkate alınarak sözleşmeli er istihdamı ile ilgili direktif yayımlanır ve temin tarihleri ast birlik ve kurumlar ile askerlik şubelerine yayımlanarak muvazzaflık hizmetini yapmakta olan erbaş ve erlere duyurulur.

b. Terhisten sonra sözleşmeli er olmak isteyenler için kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca belirlenecek tarihlerde basın organlarında, sözleşmeli erbaş ve er sistemini tanıtıcı, başvuru şekil ve şartlarını açıklayan ilânlar verilir.

c. Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları dikkate alınarak istihdamı plânlanan sözleşmeli erbaş ve er kadroları hakkında 18/5/1929 tarihli ve 1453 sayılı Zabitan ve Askerî Memurların Maaşatı Hakkında Kanunun 2 nci maddesi hükmü uygulanır.

5 - Müracaatların şekli, zamanı ve müracaat : (Bkz: Sözl.Erb. ve Er. Yönt. Md. 8)

a. Yayınlanan duyurulara göre, askerlik hizmetini yaparken sözleşmeli er şartlarını haiz ve istekli olanlar, kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca yayımlanan duyurularda yer alan müracaat tarihlerinde, dilekçe ile şahsî dosyalarının muhafaza edildiği ilk amirlerine müracaat ederler.

b. Müracaatlar; personelin bağlı olduğu alay (ve eşidi) veya müstakil tabur (ve eşidi) komutanlıkları ile eşidi kurum amirliklerinde toplanır.

c. Bu makamlardan daha üst makamlara doğrudan bağlı birlik, karargâh ve kurumlarda görevli olanların müracaatları; tugay, tümen, kolordu, ordu (ve eşidi) komutanlıkları ile eşidi kurum amirliklerinde ve jandarma bölge komutanlıklarında; Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı ile Millî Savunma Bakanlığında ise Personel Başkanlıklarında toplanır.

d. Müteakiben söz konusu başvurular kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından temin için görevlendirilen komutanlıklara gönderilir.

e. Terhis olduktan sonra sözleşmeli er olmak isteyenler kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca yayımlanan duyurularda yer alan müracaat tarihlerinde; bir dilekçeye, terhis çizelgesinin bir suretini de ekleyerek doğrudan kuvvet komutanlıkları veya Jandarma Genel Komutanlığı yahut Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından temin için görevlendirilen komutanlıklara müracaat ederler.

6 - Değerlendirme ve seçim esasları ; (Bkz: Sözl.Erb. ve Er. Yönt. Md. 9)

Değerlendirme ve müracaatın kabulü aşağıdaki sıraya göre yapılır:

a. Kuvvet komutanlıkları veya Jandarma Genel Komutanlığı yahut Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından temin için görevlendirilen komutanlıklarca;

müracaat edenlerin işlemlerini yürütmek üzere müracaat kabul heyeti oluşturulur. Oluşturulacak heyetin nitelik ve sayıları kendi yönergelerinde belirlenir.

b. Askerlik hizmetini yapmakta iken müracaat edenler için kendi birlik komutanlıkları tarafından Sözl.Erb. ve Er. Yönt.nin Ek-2'sinde yer alan "Sözleşmeli Er Olacaklar İçin Nitelik Belgesi", doldurma talimatına uygun olarak tanzim edilir.

c. Söz konusu personele ait nitelik belgesi ve müracaat için istenen diğer tüm belgeler, ilgili birlik komutanlıkları tarafından, kuvvet komutanlıkları veya Jandarma Genel Komutanlığı yahut Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından sözleşmeli er temini için görevlendirilen komutanlığa gönderilir.

d. Askerlik hizmetini yaparken müracaat eden adaylar ile askerlik hizmetini tamamlamayı müteakip müracaat eden adaylardan sözleşmeli er olabilmek için bu Yönetmelikte yer alan niteliklere haiz olanlar, müracaat kabul heyetince; ön sağlık muayenesi ile yönergelerde belirlenecek fiziki kabiliyet testi ve mülakata tabi tutulur.

e. Ön sağlık muayenesi, fiziki kabiliyet testi ve mülakatta başarılı olanlardan kontenjana girenler, ilgili komutanlıklar tarafından sağlık raporu alınması maksadıyla tam teşekküllü askerî hastaneye sevk edilir.

f. Müracaatların şekli, kabulü ve sıralamasıyla ilgili esaslar kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının düzenlemeleri çerçevesinde belirtilir. Terhis belgelerinde "Sözleşmeli Erbaş ve Er Olur" kaydı olanlar, yapılacak değerlendirmeler sonunda aldıkları puanları eşit olan adaylar arasından tercih edilir.

g. Kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından temin için görevlendirilen komutanlıklarca, ilgili makamlardan intikal ettirilen başvuruları, fiziki kabiliyet testi, mülakat sonuçları, sağlık raporları incelenir. Müracaat eden personelin güvenlik soruşturması yapılır.

h. Sözleşmeli er adayı olarak alınanların bundan sonraki terfi, sözleşmenin yenilenmesi, sözleşmenin feshi, ilişik kesme ve özlük haklarına ilişkin işlemler ile buna benzer diğer bütün işlemleri bağlı oldukları tugay, bağımsız tugay, tümen, jandarma bölge (ve eşidi) komutanları, eşidi eğitim merkezi komutanlıkları ile eşidi

kurum amirlerince; kolordu ve ordu (ve eşidi) doğrudan bağlı birlikleri ile eşidi kurum amirliklerinde kurmay başkanlarınca; kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı ile Millî Savunma Bakanlığına doğrudan bağlı birliklerinde personel başkanlarınca veya yetki verilen komutanlıklarca; Sahil Güvenlik Komutanlığında ise Sahil Güvenlik Komutanlığı tarafından yapılır.